

MINISTER
SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, 20 września 2022 r.

DLPK-I.053.2.2022

Pan
dr hab. Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo Pana Rzecznika znak II.510.735.2021.PZ, zawierające postulat rozważenia zainicjowania prac legislacyjnych, które zmierzałyby do uchylenia art. 15z¹ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 2095) zwanej dalej „ustawą o COVID-19”, odnoszącego się do wstrzymania biegu przedawnienia karalności czynu oraz przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe, uprzejmie informuje, że Ministerstwo Sprawiedliwości podejmie prace legislacyjne w postulowanym zakresie.

Zaznaczyć bowiem trzeba, że ogłoszenie stanu epidemii z powodu COVID-19 wprowadziło szereg ograniczeń, które przekładają się również na postępowania w sprawach karnych. Jednym z tych ograniczeń jest przewidziane w art. 15z¹ ustawy o COVID-19 uregulowanie przedawnienia karalności określające, że w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w okresie 6 miesięcy po ich odwołaniu nie biegnie przedawnienie karalności czynu oraz przedawnienie wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe. Okresy te liczone są od dnia 14 marca 2020 r. – w przypadku stanu zagrożenia epidemicznego, oraz od dnia 20 marca 2020 r. – w przypadku stanu epidemii.

Instytucja tzw. spoczywania biegu przedawnienia polega na tym, że termin przedawnienia nie biegnie przez okres występowania tych okoliczności. Po ich ustaniu termin przedawnienia biegnie dalej, a okresu spoczywania nie wlicza się do czasu decydującego o przedawnieniu. Z kolei jeżeli w okresie spoczywania biegu przedawnienia doszło do popełnienia czynu zabronionego to termin przedawnienia karalności nie rozpoczyna się do

czasu ustania spoczywania jego biegu.

Powszechnie przyjmuje się w doktrynie i orzecznictwie, że przedawnienie karalności nie jest prawem człowieka, lecz stanowi instrument polityki kryminalnej, a więc nie ulega wątpliwości, że ustawodawca może dostosowywać zakres tej instytucji do aktualnej szczególnej sytuacji społecznej, którą z pewnością jest stan epidemii lub zagrożenia epidemicznego. Obywatel nie może oczekiwać korzyści, które dla niego mogłyby wynikać w związku z naruszeniem prawa ze względu na taką a nie inną politykę karną, bo ta – w zależności od istoty zagrożeń związanych z konkretnymi przestępstwami – może podlegać modyfikacjom i zmianom. Jednocześnie należy mieć na względzie funkcję gwarancyjną prawa karnego, w odniesieniu do której niezasadne jest odwołanie w czasie daty, po upływie której wyrokowanie lub wykonanie kary nie będzie możliwe.

Obecnie zawieszenie tych terminów uzależnione jest od czasu trwania stanu zagrożenia epidemicznego. Trzeba jednak zauważyć, że dostosowane do stanu epidemii i zagrożenia epidemicznego regulacje predestynują obecnie sprawne funkcjonowanie organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości umożliwiające adekwatną reakcję prawnokarną w zakresie pociągnięcia do odpowiedzialności karnej i karnoskarbowej sprawców czynów, bez konieczności zawieszenia okresów przedawnienia w tym zakresie.

W szczególności należy zwrócić uwagę na wprowadzoną w sprawach karnych możliwość prowadzenia on-line (zdalnie) rozpraw i posiedzeń zarówno w postępowaniu rozpoznawczym jak i wykonawczym przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających udział w posiedzeniu na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. Rozwiązanie to w początkowej fazie narażało na niewielkie problemy techniczno-organizacyjne, które zostały wyeliminowane i obecnie stanowi skuteczne narzędzie sprawnego funkcjonowania sądów. Z uwagi na dbałość o zdrowie podczas pandemii, w sądach dostosowano i udostępniono także specjalne sale wyposażone w środki techniczne umożliwiające stronom postępowania, które nie dysponują stosownymi warunkami, zdalny udział w rozprawach i posiedzeniach. Strony a także uczestnicy postępowania biorą wówczas udział w rozprawie w innych salach (rozprawa rozproszona). Ponadto rozszerzono warunki zdalnego przesłuchania świadka (art. 177 k.p.k.). Wprowadzono także możliwość odbycia posiedzenia sądu penitencjarnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, w wypadku gdy w posiedzeniu sądu penitencjarnego bierze udział skazany pozbawiony wolności.

Wdrożenie tych rozwiązań w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 wpłynęło na zwiększenie efektywności i sprawności funkcjonowania sądów w warunkach wywołanych tym stanem. W tym kontekście uzasadnione wydaje się uchylenie wstrzymania biegu terminów przedawnienia karalności czynu i przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości

Marcin Warchoł

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/